A. Phần mở đầu

I. Bối cảnh của đề tài.

Trong bối cảnh giáo dục hiện đại, việc phát triển kỹ năng sống, đặc biệt là kỹ năng tự phục vụ bản thân cho trẻ mầm non, đang được các nhà giáo dục và phụ huynh quan tâm sâu sắc. Xã hội ngày càng thay đổi, yêu cầu về sự độc lập, tự chủ và khả năng tự lập ở trẻ nhỏ cũng ngày càng được đề cao. Việc này không chỉ nhằm giúp trẻ dễ dàng thích nghi với môi trường xung quanh mà còn giúp các em có khả năng chăm sóc bản thân, đồng thời phát triển các kỹ năng xã hội khác. Đối với trẻ em trong độ tuổi 3-4 tuổi, đây là giai đoạn vàng để hình thành các kỹ năng cơ bản, trong đó kỹ năng tự phục vụ đóng vai trò quan trọng.

Ở lứa tuổi này, trẻ đã bắt đầu nhận thức được thế giới xung quanh, thể hiện sự tò mò và mong muốn tự mình thực hiện những hoạt động cá nhân, như tự mặc quần áo, tự ăn uống và vệ sinh cá nhân. Nếu được hướng dẫn và hỗ trợ đúng cách, trẻ sẽ dần hình thành thói quen và tính tự lập. Ngược lại, nếu không được rèn luyện từ sớm, trẻ sẽ trở nên phụ thuộc vào người lớn, thiếu tự tin trong việc xử lý các tình huống hàng ngày.

Ngoài ra, trong môi trường học tập hiện đại, việc rèn luyện kỹ năng tự phục vụ không chỉ giúp trẻ có thể chăm sóc bản thân mà còn góp phần thúc đẩy sự phát triển toàn diện. Trẻ sẽ học được cách quản lý bản thân, nâng cao khả năng giao tiếp và tương tác với bạn bè, đồng thời tạo cơ hội để phát triển tính kiên nhẫn, trách nhiệm và lòng tự tin. Đây là những yếu tố quan trọng không chỉ trong việc học tập mà còn trong cuộc sống hàng ngày của trẻ sau này.

Với những lý do đó, việc rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ em từ 3-4 tuổi tuổi trở thành một yêu cầu tất yếu và cần thiết. Việc giáo dục kỹ năng này không chỉ đòi hỏi sự nỗ lực từ giáo viên mà còn cần sự phối hợp chặt chẽ từ phía gia đình, tạo nên một môi trường học tập và sinh hoạt tốt nhất cho sự phát triển của trẻ. Trong bối cảnh phát triển chung của ngành giáo dục mầm non hiện nay, việc nghiên cứu và áp dụng các biện pháp rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ sẽ là tiền đề quan trọng giúp trẻ phát triển toàn diện và trưởng thành hơn.

II. Lí do chọn đề tài

Trẻ em 3-4 tuổi tuổi là giai đoạn mà các em bắt đầu khám phá và học hỏi rất nhiều từ môi trường xung quanh. Ở độ tuổi này, trẻ có xu hướng bắt chước các hành vi của người lớn và muốn tự mình thực hiện các công việc cá nhân. Tuy nhiên, thực tế cho thấy nhiều trẻ vẫn chưa thể tự làm những việc đơn giản hàng ngày như mặc quần áo, tự xúc ăn hay tự vệ sinh cá nhân. Thay vào đó, các em vẫn phụ thuộc vào sự giúp đỡ của người lớn, đặc biệt là cha mẹ và giáo viên. Việc phụ thuộc quá nhiều vào người lớn khiến trẻ thiếu đi cơ hội để phát triển tính tự lập. Nếu không được rèn luyện từ sớm, trẻ có thể dần hình thành thói quen chờ đợi sự giúp đỡ, không dám tự làm và thiếu sự tự tin khi tham gia vào các hoạt động hàng ngày. Điều này không chỉ ảnh hưởng đến khả năng chăm sóc bản thân mà còn hạn chế sự phát triển các kỹ năng xã hội quan trọng như sự kiên nhẫn, kỹ năng giải quyết vấn đề và tính trách nhiệm.

Vì vậy, tôi chọn nghiên cứu về các biện pháp rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ 3-4 tuổi tuổi nhằm giúp các em trở nên tự lập hơn. Những biện pháp này không chỉ giúp trẻ học cách tự chăm sóc bản thân mà còn tạo nền tảng cho sự phát triển toàn diện về mặt tư duy, thể chất và xã hội. Khi trẻ biết tự làm các công việc cá nhân, các em sẽ cảm thấy tự tin hơn, mạnh dạn hơn trong cuộc sống hàng ngày, đồng thời xây dựng được thói quen tốt và khả năng hợp tác với bạn bè.

Ngoài ra, việc rèn kỹ năng tự phục vụ cho trẻ còn giúp giáo viên và phụ huynh giảm bớt gánh nặng chăm sóc hàng ngày, tạo điều kiện để trẻ có nhiều thời gian tham gia vào các hoạt động học tập và vui chơi. Chính vì thế, việc nghiên cứu và áp dụng các biện pháp hiệu quả để rèn luyện kỹ năng tự phục vụ là vô cùng cần thiết, giúp trẻ chuẩn bị tốt hơn cho những bước phát triển tiếp theo trong cuộc sống.

III. Phạm vi và đối tượng nghiên cứu

Phạm vi: Trường Mầm non Bông Sen, trẻ lứa tuổi 3-4 tuổi tuổi.

Đối tượng: Các trẻ từ 3-4 tuổi tuổi tại lớp ….

IV. Mục đích nghiên cứu

Tìm ra các biện pháp phù hợp giúp trẻ phát triển kỹ năng tự phục vụ, từ đó giúp trẻ tự lập hơn trong các hoạt động cá nhân hàng ngày. Đồng thời, nâng cao nhận thức của giáo viên và phụ huynh về tầm quan trọng của việc rèn luyện kỹ năng này.

V. Điểm mới trong kết quả nghiên cứu

Điểm mới trong sáng kiến này nằm ở cách tiếp cận toàn diện và linh hoạt để rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ 3-4 tuổi tuổi, thông qua việc tích hợp các phương pháp giáo dục hiện đại và tạo ra môi trường học tập thú vị, kích thích sự tham gia tích cực của trẻ. Cụ thể, sáng kiến tập trung vào ba yếu tố quan trọng: sử dụng trò chơi giáo dục, hoạt động trải nghiệm thực tế, và sự phối hợp giữa giáo viên và phụ huynh trong suốt quá trình rèn luyện kỹ năng cho trẻ.

B. Phần nội dung

Kỹ năng tự phục vụ là một phần quan trọng trong sự phát triển toàn diện của trẻ em, đặc biệt là trẻ mầm non trong độ tuổi 3-4 tuổi. Theo các chuyên gia giáo dục mầm non, việc hình thành và rèn luyện kỹ năng này giúp trẻ phát triển nhiều khía cạnh khác nhau, từ khả năng tự lập, kỹ năng sống, đến sự phát triển tư duy và nhân cách. Dưới đây là những lý do tại sao việc rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ 3-4 tuổi tuổi lại quan trọng và được khuyến khích trong giáo dục hiện đại.

Kỹ năng tự phục vụ đóng vai trò quan trọng trong việc giúp trẻ học cách tự lập. Ở độ tuổi 3-4 tuổi, trẻ bắt đầu có khả năng thực hiện những hoạt động cá nhân như tự mặc quần áo, tự xúc ăn, tự rửa tay hay tự dọn dẹp đồ chơi sau khi chơi. Khi trẻ tự làm được những việc này, trẻ sẽ dần cảm thấy tự tin vào khả năng của mình và không còn phụ thuộc quá nhiều vào sự giúp đỡ của người lớn. Sự tự lập này không chỉ quan trọng trong cuộc sống hàng ngày mà còn là nền

tảng cho sự phát triển các kỹ năng phức tạp hơn trong tương lai, giúp trẻ có thể tự đối diện và giải quyết các vấn đề khi lớn lên.

Khi trẻ biết tự phục vụ, trẻ không chỉ chăm sóc bản thân mà còn có thể tham gia tích cực vào các hoạt động xã hội. Ví dụ, trong các giờ sinh hoạt nhóm tại trường mầm non, trẻ có thể tự biết làm một số công việc nhỏ như chia sẻ đồ chơi, giúp đỡ bạn bè, hoặc cùng nhau dọn dẹp lớp học. Việc này giúp trẻ học được cách hợp tác, chia sẻ và quan tâm đến người khác. Kỹ năng xã hội này không chỉ giúp trẻ dễ hòa nhập vào tập thể mà còn phát triển tình cảm xã hội lành mạnh, biết làm việc nhóm và tôn trọng mọi người.

II. Thực trạng vấn đề

1. **Thuận lợi**:

Về phần cơ sở vật chất: Phòng học được bố trí gọn gàng, sạch sẽ, rộng rãi, thoáng đãng, và trang bị đầy đủ các vật dụng giáo dục theo hướng dẫn của Thông tư 02.

Ban giám hiệu trường thường xuyên quan tâm đến việc phát triển chuyên môn cho giáo viên và cung cấp một số thiết bị theo phương pháp Montessori.

Giáo viên đam mê nghề, yêu thương trẻ, nhiệt tình trong công việc, tích cực trao đổi kiến thức chuyên môn với đồng nghiệp, và có phẩm chất đạo đức cao.

Hiểu rõ các phương pháp tổ chức hoạt động dành cho trẻ.

Phụ huynh tích cực hợp tác với giáo viên trong việc đánh giá trẻ, luôn sẵn lòng trao đổi ý kiến với giáo viên về thông tin và vấn đề của con mình.

2. **Khó khăn**

- Giáo viên chưa có sự đầu tư trong các hoạt động giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ.

Trẻ sống trong môi trường quá bao bọc khiến trẻ quen dựa dẫm, không có tính tự lập, ích kỉ, lãnh cảm với môi trường xung quanh

Phụ huynh thường quan tâm tới học chữ, học số, học viết, ít quan tâm đến nội dung giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ.

Để thấy rõ được thực trạng tôi đã tiến hành khảo sát trên 30 trẻ ngay từ tháng 9/2024 kết quả khảo sát như sau:

STT	Nội dung khảo sát	Đạt	Tỷ lệ %
1	Trẻ hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ.	10/30	33,3%
2	Trẻ không hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ.	20/30	66,6%
3	Trẻ mạnh dạn tự tin hơn .	9/30	30%
4	Trẻ còn rụt rè, nhút nhát .	21/30	70%
5	Trẻ có ý thức trong mọi công việc.	16/30	53,3%
6	Trẻ có tính tự lập cao.	13/30	43,3%

3. Nguyên nhân

Giáo viên chưa thực hiện tốt việc dạy trẻ kỹ năng tự phục vụ qua các hoạt động trong ngày.

Nhiều phụ huynh còn nuông chiều con không hình thành cho con thói quen tự phục vụ bản thân và trẻ bị ảnh hưởng bởi cuộc sống hiện đại: Internet, điện tử, các trò chơi… khiến trẻ không hứng thú với việc rèn kĩ năng tự phục vụ bản thân mà chỉ muốn lệ thuộc vào cha mẹ.

III. Các biện pháp

1. Biện pháp 1: Xây dựng môi trường giáo dục

Như chúng ta đã biết, môi trường lớp học có vai trò quan trọng trong việc phát triển nhận thức của trẻ mầm non nói chung và đặc biệt là trẻ 3-4 tuổi tuổi. Đó là nơi mà trẻ tiếp xúc hàng ngày. Mặc dù lớp học của tôi được trang bị đầy đủ đồ dùng và đồ chơi, nhưng cách trang trí vẫn còn đơn giản và chưa thật sự hấp dẫn với trẻ. Cần có nhiều bài tập và đồ dùng hơn để khuyến khích trẻ thực hành và trải nghiệm.

Trước các yêu cầu thực tế trong quá trình giảng dạy, tôi nhận thấy rằng để trẻ học tập tốt, cần phải xây dựng môi trường giáo dục và học tập tốt nhất. Do đó, từ đầu năm học, đồng nghiệp và tôi trong cùng một lớp đề xuất với ban giám hiệu nhà trường trang bị thêm đồ dùng để thay đổi môi trường giáo dục của lớp từ hình thức cũ sang môi trường giáo dục tập trung vào trẻ em.

Môi trường học đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển nhận thức của trẻ, đó là nơi mà trẻ tiếp xúc hàng ngày để học tập và vui chơi. Với việc vui chơi là trung tâm của hoạt động của trẻ mẫu giáo, tôi đã tích cực tạo ra góc kỹ năng tự phục vụ đa dạng như kỹ năng làm tóc, buộc dây giày, rót nước cam, xúc hạt, tự đánh răng... Trẻ được tham gia vui chơi ở góc theo cách "Học bằng chơi, chơi bằng học". Họ có nhiều cơ hội thực hành và học hỏi nhiều kỹ năng. Trẻ được tự do lựa chọn và thực hiện các hoạt động, bài tập theo sở thích của mình. Mỗi trẻ khi tham gia vào góc không cần phải làm cùng một hoạt động vào cùng một thời điểm. Họ được thúc đẩy lựa chọn học liệu và trở nên chủ động hơn trong việc chơi. Đồng thời, trẻ cũng có thể chia sẻ, hợp tác và học hỏi từ nhau. Thông qua góc kỹ năng, trẻ sẽ phát triển tính độc lập, tự phục vụ, học được nhiều kỹ năng và trở nên ngăn nắp, nghiêm túc hơn.

Hình ảnh: Góc kỹ năng sống.

Bên cạnh khu vực rửa tay, tôi đã tạo một bảng hướng dẫn chi tiết với các bước trong quy trình được minh họa bằng hình ảnh, dễ hiểu. Bảng này được dán trên tường gần vòi rửa tay để khi cần, trẻ có thể nhìn lên và thực hiện theo. Điều này giúp đảm bảo rằng trẻ sẽ thực hiện đúng 100% các bước rửa tay theo yêu cầu..

Hình ảnh: Quy trình các bước rửa tay.

Tạo môi trường ngoài lớp học để dạy trẻ kỹ năng tự phục vụ

- Ở khu vực cầu thang: Tạo các bước chân để trẻ đi theo, hướng dẫn trẻ lên xuống cầu thang.
- Góc giữ dép: Dạy trẻ cởi, đi và cất dép.
- Khu vực tủ đồ dùng cá nhân: Hướng dẫn trẻ cất ba lô, áo vào tủ.
- Góc uống nước: Dạy trẻ lấy và uống nước.
- Phòng ăn: Hướng dẫn trẻ cách cầm đũa, bát, gấp khăn, chuẩn bị cho bữa ăn.

Khu vực cầu thang: Đánh dấu bàn chân lên xuống màu xanh lá cây và màu đậm để hướng dẫn trẻ đi theo bên phải khi lên xuống cầu thang, với mỗi chân chắc chắn một tay vịn lan can, dừng lại tại giá để cất dép.

Hình ảnh: Kỹ năng đi cầu thang.

-> Góc để giá dép: Tôi thiết kế trên mảng tường của giá dép tôi dán các bước cởi dép, cất dép đúng quy trình để trẻ thực hiện.

Hình ảnh: Quy trình cất dép.

-> Khu vực để đồ cá nhân: Tôi đã dán hình ảnh hướng dẫn cách mở tủ, cởi áo, đóng áo, gấp áo, và cất áo, cũng như cách cất ba lô theo sắp xếp đúng trên đỉnh tủ.

Khu vực uống nước: Tôi đã dán hướng dẫn lấy nước gần bên tường kế bên máy cấp nước nóng lạnh, để trẻ biết cách lấy nước mà không làm nước tràn ra ngoài và biết cách đo lượng nước vừa đủ để uống.

Hình ảnh: Cách uống nước.

Xây dựng môi trường trong và ngoài lớp học giúp trẻ của tôi thực hiện thao tác đúng và phát triển kỹ năng tốt hơn. Hình ảnh được sử dụng như một công cụ nhắc nhở giúp trẻ thực hành thường xuyên, từ đó hình thành thói quen.

2. **Biện pháp 2: Tạo cơ hội cho trẻ tham gia vào các hoạt động tự phục vụ thông qua các hoạt động hàng ngày ở trường mầm non**

Ngày nay, việc tập trung vào việc giáo dục kỹ năng tự phục vụ đã trở nên quan trọng. Tuy nhiên, việc này vẫn chưa trở thành một môn học cụ thể với giáo trình

chuẩn được áp dụng trong các trường học. Trong khi đó, hoạt động học vẫn được tổ chức dưới sự hướng dẫn trực tiếp của giáo viên. Nội dung giảng dạy được tổ chức có hệ thống để đạt được mục tiêu và kế hoạch đã được lên trong giáo án nhằm cung cấp kiến thức và kỹ năng cho trẻ em, giúp họ hiểu và cảm nhận sâu sắc về nội dung bài học liên quan đến kỹ năng tự phục vụ. Vì vậy, tôi đã tích hợp một cách nhẹ nhàng và tự nhiên về kỹ năng tự phục vụ vào mọi hoạt động.

**Thông qua hoạt động đón, trả trẻ:* Trong quá trình đón và trả trẻ, giáo viên không chỉ tương tác với trẻ và phụ huynh mà còn theo dõi hành vi và kỹ năng của trẻ để có thể chỉnh sửa kịp thời. Ví dụ, trong lúc đón trẻ, có trẻ đến cửa lớp cất dép và ba lô lên giá không đúng cách, ba lô bị xộc xệch trong tủ, giày dép bị trộn lẫn. Để giải quyết tình huống này, tôi đã thực hiện như sau:

- Gần gũi nhắc nhở trẻ: "Con để đồ không đẹp, hãy sắp xếp lại đi."
- Hỏi trẻ về quy trình cất ba lô, dép đúng cách.
- Sau khi trẻ trả lời, tôi bổ sung và nhắc nhở trẻ về quy trình để trẻ nhớ và thực hiện lại.

Giải thích cho trẻ biết rằng việc cất đồ không đúng cách sẽ ảnh hưởng đến sự sắp xếp đẹp của lớp học.

Bước 1: Bé cởi dép.

Bước 2: Bé cầm dép.

Bước 3: Bé cất dép.

Các bước cất ba lô đúng quy định:

Bước 1: Tay cầm nắm tủ mở cánh tủ nhẹ nhàng.

Bước 2: Tháo ba lô.

Bước 3: Cất ba lô vào tủ.

Bước 4: Đóng cánh tủ nhẹ nhàng.

Trả trẻ: Cô cho trẻ thực hiện các kỹ năng rửa mặt, rửa tay, sửa lại quần áo, đầu tóc cho gọn gàng, sạch sẽ trong thời gian chờ đợi bố mẹ đến đón.

** Thông qua hoạt động góc:*

Vui chơi - đặc biệt là trò chơi phân vai - là một hoạt động phản ánh cuộc sống xã hội ở cấp độ nhỏ. Khi tham gia trò chơi, trẻ đảm nhận vai trò chủ đạo, tự quyết định hành động mà họ thích mà không bị áp đặt bởi người khác. Do đó, trong trò chơi, trẻ tự nguyện tích cực. Chơi giúp trẻ phát triển các khả năng tâm lý và thể chất, học hỏi cách trở thành con người toàn diện. Có thể khẳng định rằng chơi cũng là cách để rèn luyện và phát triển khả năng tự lập. Trong trò chơi, trẻ thể hiện khả năng tự lập bản thân, tự giải quyết mọi tình huống một cách tích cực, không cần sự trợ giúp của người khác. Trẻ tự tham gia vào trò chơi với niềm vui, nhiệt huyết và sự hứng thú.

Hoạt động góc là một hoạt động mà trẻ mầm non thường rất thích. Tại các góc chơi, trẻ có thể thể hiện các vai diễn, đóng vai như người lớn và thực hiện các công việc giống như người lớn. Qua hoạt động chơi góc, trẻ có thể phát huy sự sáng tạo và áp dụng những kinh nghiệm cá nhân của mình.

Ví dụ: Trong chủ đề "Nghề trong xã hội", hoạt động vui chơi tạo ra nhiều góc chơi, mỗi góc chứa nhiều nhóm nhỏ. Khi giáo viên giới thiệu các góc chơi và vai trò của từng nhân vật, trẻ em bắt đầu tự chọn hoạt động của mình. Có trẻ chọn góc phân vai, có trẻ chọn góc xây dựng... Trẻ em đóng vai bố mẹ, bế em, chải tóc cho em, cài cúc áo, giúp em đi tất, cho em ăn... Những hành động hàng ngày của người lớn được trẻ áp dụng vào xã hội thu nhỏ thông qua hoạt động góc chơi.

Hoạt động vui chơi không chỉ khuyến khích trẻ phát triển khả năng tự lập mà còn góp phần quan trọng vào việc học tập. Nếu giáo viên linh hoạt và tự chủ trong việc chọn lựa và sắp xếp các hoạt động một cách nhẹ nhàng, trẻ sẽ tham gia tích cực nhất. Vì vậy, theo tôi, vai trò của giáo viên rất quan trọng trong việc hướng dẫn và phát triển trẻ em.

** Hoạt động ngoài trời:*

Trẻ em được khuyến khích tham gia hoạt động ngoại khoáng tự do trong thiên nhiên và xung quanh môi trường. Giáo viên sẽ dạy trẻ những kỹ năng tự phục vụ thông qua hoạt động ngoại khoáng, như nhặt lá, tưới cây, và hái rau trong vườn trường. Điều này giúp củng cố kỹ năng tự phục vụ của trẻ. Trong quá trình chơi và tự chọn hoạt động, trẻ sẽ được khuyến khích bảo quản đồ chơi, rửa sạch sau khi chơi, và sắp xếp đồ dùng vào đúng chỗ. Khi vào lớp, trẻ cũng được nhắc nhở cất giày dép đúng chỗ, rửa tay, lau mặt, và chuẩn bị sẵn sàng cho hoạt động tiếp theo.

-> VD: Vào giờ hoạt động ngoài trời tháng 12 nhánh: Một số nghề phổ biến trong xã hội.

HĐCMĐ: Trò chuyện về bác lao công.

TCVĐ: Chuyền bóng.

Chơi tự do: Chơi với đồ chơi ngoài trời, phấn, lá cây.

Tôi dẫn trẻ xuống sân để tham gia các hoạt động. Trẻ được khuyến khích lên xuống cầu thang một cách an toàn. Trong hoạt động, trẻ được khuyến khích trò chuyện với người lớn về công việc và dụng cụ lao động. Tôi hướng dẫn trẻ trải nghiệm cầm chổi quét rác để so sánh với kỹ năng trước đó. Điều này giúp tôi đánh giá việc áp dụng kỹ năng trong thực tế của trẻ và hỗ trợ họ kịp thời. Sau hoạt động ngoài trời, tôi khuyến khích trẻ rửa tay và cất dép theo thói quen hàng ngày để phát triển kỹ năng này.

** Hoạt động vệ sinh ăn trưa:*

Là một hoạt động không thể thiếu ở trường mầm non. Ngoài việc truyền đạt kiến thức, thẩm mỹ, và vận động cho trẻ ở trường mầm non, việc giáo dục trẻ về vấn đề vệ sinh cũng rất quan trọng. Xây dựng thói quen vệ sinh và hành vi lịch sự cho trẻ mầm non là một nhiệm vụ quan trọng. Hiểu và áp dụng kiến thức vệ sinh cá nhân và môi trường sống giúp trẻ phát triển khỏe mạnh, ngăn ngừa các bệnh tật và hình thành thói quen tốt cho trẻ. Giáo viên có thể sử dụng nhiều hoạt động trong trường để giáo dục trẻ về kỹ năng vệ sinh, bao gồm việc rửa mặt, rửa tay trước khi ăn, và dọn dẹp bàn ăn hàng ngày.

-> Tôi hướng dẫn trẻ về việc rửa mặt và rửa tay trước khi ăn. Trong lớp học của tôi có 2 giáo viên, chúng tôi phân công một giáo viên để giám sát trẻ rửa mặt và rửa tay sạch sẽ trước khi ăn, còn giáo viên còn lại chuẩn bị và hướng dẫn một số trẻ trong việc chuẩn bị bữa ăn. Đôi khi, tôi cũng phân công một học sinh khác để giám sát việc rửa tay và lau mặt của các bạn khác, và phân công một số bạn trực nhật việc chuẩn bị bữa ăn.

Hình ảnh: Bé xếp hàng rửa tay.

Hình ảnh: Bé kê bàn giúp cô.

Hình ảnh: Bé gập khăn giúp cô.

Hình ảnh: Bé xếp thìa giúp cô.

Sau khi trẻ ăn xong, tôi khuyến khích trẻ tự cất ghế vào vị trí quy định, lau miệng và uống nước, rồi xúc miệng nước muối. Trẻ ăn xong xếp chăn gối giúp cô trước khi được phép đi ngủ. Cô kể chuyện cho trẻ nghe trước khi trẻ đi ngủ. Khi trẻ thức dậy, trẻ tự vệ sinh, lau mặt, rửa tay sạch sẽ trước và sau khi ăn.

Dạy kỹ năng tự phục vụ thông qua hoạt động học chiều: Giờ học kỹ năng sống. Tôi cho trẻ xem video giáo dục về kỹ năng tự phục vụ hoặc hướng dẫn trực tiếp để trẻ thực hành cùng cô giáo.

Tích lũy kỹ năng tự phục vụ thông qua các hoạt động hàng ngày như vậy, trẻ trong lớp đã có thói quen và nắm vững việc tự phục vụ, giúp trẻ tự lập hơn trong các công việc đơn giản phù hợp với khả năng của mình, từ đó phát triển kỹ năng tự phục vụ.

3. **Biện pháp 3: Xây dựng các tình huống về giáo dục kỹ năng tự phục vụ.**

Để giúp trẻ có thể hình dung một cách cụ thể và chi tiết về kĩ năng tự phục vụ bản thân. Tôi đã xây dựng các tình huống cụ thể về giáo dục kỹ năng tự phục vụ thông qua các câu chuyện hoặc các bài tập.

*Ví dụ:*Trong câu chuyện "*Bạn Bảo Châu bị sâu răng".*

Trong vài ngày gần đây, Bảo An đã đến lớp và thường xuyên khóc, không ngừng lau nước mắt. Dù cô giáo và bạn bè an ủi, an ủi nhưng không giúp. Khi đến giờ ăn cơm, cậu ấy cũng không thể ăn được. Trong giấc ngủ trưa hôm đó, trong mơ, Bảo An nghe thấy Sâu mẹ nói với đàn con sâu: "Các em ơi! Chúng ta đang sống trong miệng của cô bé này, thật tuyệt vời. Có thịt, cơm, cá, bánh ngọt... đầy trên răng của cô bé, chúng ta có thể ăn no nê thoải mái." Khi tỉnh dậy, cậu bé hoảng sợ, kể lại cho cô giáo và bạn bè nghe và nhớ ra rằng: Trong những ngày trời lạnh, sau khi ăn cơm, cậu bé quên không đánh răng. Vậy mà bố còn mua về cái bánh ga tô thật to có đầy bơ và kem, ngon thật, đây là món khoái khẩu, ăn mãi cũng không chán. Nằm xem ti vi thế là ngủ quên nên không đánh răng trước khi đi ngủ,

Tôi hỏi cả lớp vậy bây giờ các con sẽ làm gì để giúp bạn Bảo An không bị đau răng nữa? Sau khi trẻ đưa ra các cách giải quyết của mình tôi sẽ đưa ra cách giải quyết cụ thể để giúp bạn Bảo Châu: "Các con phải đánh răng sau khi ăn xong và trước khi đi ngủ, kẻo những con sâu đục khoét lấy thức ăn bám vào răng, kẽ răng sẽ bị đau nhức và sâu răng".

Với mỗi tình huống, mỗi đứa trẻ đã đề xuất cách giải quyết riêng. Nhiệm vụ của giáo viên là đưa ra những cách xử lý tốt nhất để trẻ học hỏi cách giải quyết khi gặp tình huống tương tự. Bằng cách thúc đẩy trẻ tìm giải pháp cho các tình huống thực tế, giáo viên sẽ hiểu rõ hơn về kỹ năng của trẻ và từ đó phát triển các biện pháp tiếp theo để phát triển trẻ.

Ví dụ 1: Bài tập bé hãy điền số theo đúng thứ tự của các bước rửa tay đúng quy trình.

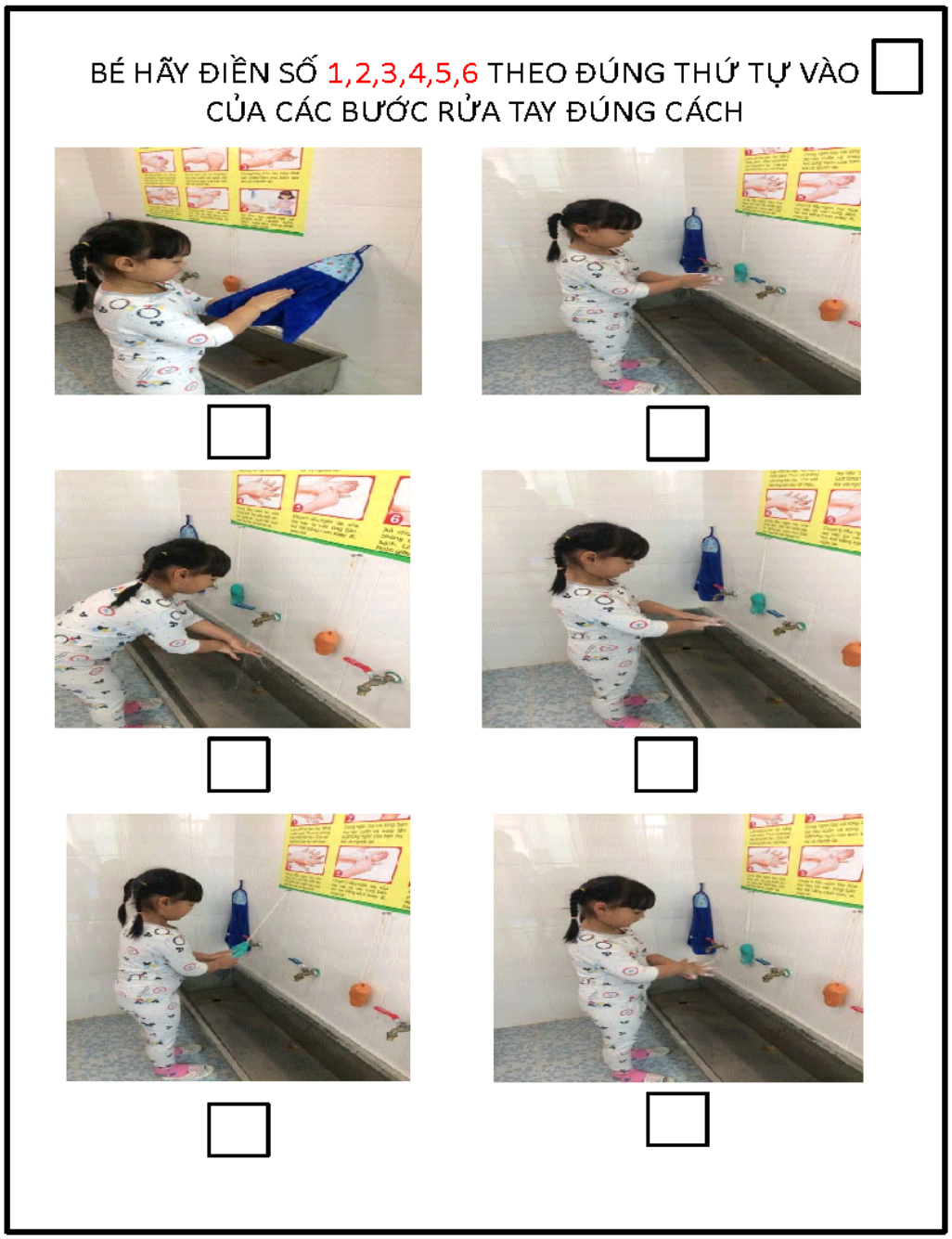

Ví dụ 2: Bài tập bé hãy đánh dấu vào ô vuông vào tranh không thuộc kỹ năng đi cầu thang.

BÉ HÃY ĐÁNH DẤU X VÀO Ô VUÔNG ☐ VÀO KHÔNG THUỘC KỸ NĂNG ĐI CẦU THANG

☐

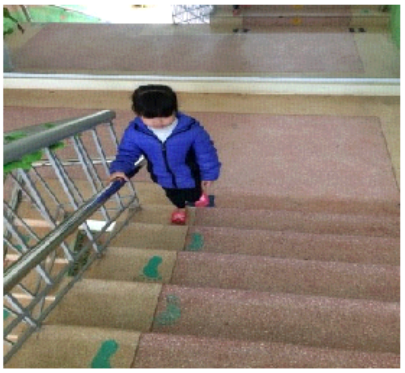

☐

☐

☐

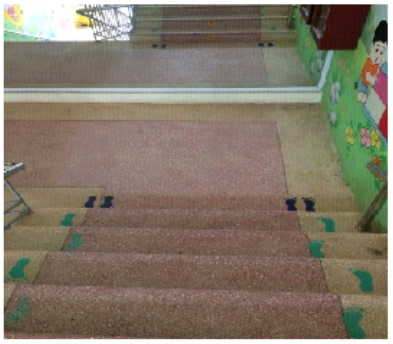

☐

☐

Như vậy, thông qua hình thức bài tập trẻ không những củng cố được kỹ năng tự phục vụ đã học, bên cạnh đó còn giúp trẻ phản xạ nhanh, vận dụng linh hoạt các kỹ năng tự phục vụ bản thân đã học vào thực tế cuộc sống.

4. Biện pháp 4: Phối hợp với phụ huynh học sinh rèn kĩ năng tự phục vụ cho trẻ

Việc tuyên truyền và hợp tác giữa cha mẹ là nhiệm vụ quan trọng tại trường mầm non để đạt hiệu quả trong mục tiêu giáo dục. Sự kết hợp giữa gia đình và trường học tạo ra mối liên kết giữa trường, lớp học mầm non và phụ huynh để chia sẻ kinh nghiệm và hỗ trợ lẫn nhau trong việc chăm sóc giáo dục trẻ, đáp ứng đúng lúc các nhu cầu phát triển của trẻ. điều này giúp tối ưu hóa việc thực hiện các mục tiêu giáo dục cho trẻ về mặt thể chất, tinh thần, nhận thức, tình cảm, thẩm mỹ, ngôn ngữ, giao tiếp, giáo dục cá nhân...

Tuyên truyền cho các bậc cha mẹ tham gia vào việc chăm sóc giáo dục trẻ giúp đồng thuận về nội dung, phương pháp, và cách tổ chức chăm sóc giáo dục cho trẻ ở cả trường học và gia đình, tránh xung đột về phương pháp, và tạo điều kiện cho việc phát triển thói quen tốt và phẩm chất tích cực ở trẻ.

Giáo viên cần tuyên truyền hiệu quả để giúp phụ huynh nhận thức sâu sắc về vai trò quan trọng của việc giáo dục trẻ về kỹ năng tự phục vụ. Tại buổi họp đầu năm, tôi đã tổ chức tuyên truyền với phụ huynh thông qua nhiều hình thức khác nhau.

Truyền thông thông qua góc tuyên truyền của trường học, từng lớp, giờ đón và trả trẻ:

Nội dung tuyên truyền cần đa dạng và cần được thay đổi thường xuyên. Lựa chọn nội dung tuyên truyền cần hấp dẫn, hấp dẫn và thú vị để thu hút sự chú ý của phụ huynh.

Thông qua việc trao đổi với phụ huynh về các vấn đề mà trẻ thường gặp phải, như thói quen vệ sinh cá nhân, giáo viên có thể tạo ra nhận thức mới cho phụ huynh.

Sự hợp tác giữa gia đình và trường học giúp đồng nhất nội dung và phương pháp hướng dẫn kỹ năng tự phục vụ, tạo ra thói quen này ở trẻ một cách hiệu quả.

Thường xuyên tiếp xúc với phụ huynh để cập nhật thông tin về trẻ, trao đổi với họ về chăm sóc và giáo dục trẻ ở nhà, thảo luận cách giải quyết các khó khăn.

Trong việc dạy dỗ trẻ trong gia đình, quan trọng là phát triển kỹ năng tự phục vụ như ăn uống lịch sự và vệ sinh cá nhân. Để giúp trẻ hình thành thói quen sử dụng đồ dùng đúng cách, cần kết hợp việc rèn luyện thường xuyên với việc đáp ứng nhu cầu của trẻ. Điều này bao gồm việc mô tả hành vi văn hóa và mẫu hành vi đúng mực, lịch sự từ cha mẹ và người thân xung quanh trẻ. Ví dụ, giúp trẻ quen với các loại đồ dùng khác nhau như bát đĩa, dụng cụ nấu ăn, dụng cụ uống. Sự sạch sẽ, gọn gàng, cẩn thận trong sắp xếp đồ dùng, thái độ lịch sự khi ăn uống, không vội vã, tạo không gian thoải mái và ấm cúng, giao tiếp nhẹ nhàng và dễ chịu... Tất cả những yếu tố này sẽ giúp trẻ phát triển thói quen tốt và hình thành kỹ năng tự phục vụ, là nền tảng cho kỹ năng sống độc lập trong tương lai.

VII. Hiệu quả mang lại

** Đối với trẻ:*

Thông qua việc áp dụng các phương pháp rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ, tôi nhận thấy các em trở nên mạnh mẽ, tự tin, và tự giác hơn trong mọi hoạt động, đồng thời có sự hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ.

** Đối với bản thân:*

Sau một năm thực hiện đề tài, tôi cảm thấy tự tin hơn với khả năng tổ chức các hoạt động phối hợp và kỹ năng tự phục vụ. Đã có thêm kinh nghiệm khi tham gia các hoạt động như hoạt động góc và hoạt động ngoại trời. Luôn nghiên cứu tài liệu và học hỏi từ đồng nghiệp về rèn kỹ năng tự phục vụ. Áp dụng lý thuyết, tài liệu tham khảo và kiến thức cá nhân vào thực tế thực hiện biện pháp. Thường xuyên thiết kế bài giảng điện tử phù hợp với đặc điểm lớp học và chuẩn bị đồ dùng, đồ chơi cho các hoạt động của trẻ.

Thường xuyên đặt trẻ vào trung tâm mọi hoạt động để khuyến khích tính chủ động: Thay vì thay trẻ làm, hãy tạo điều kiện cho trẻ tự thực hiện các công việc phù hợp với khả năng của mình. Điều này giúp trẻ tự quyết định và nâng cao trách nhiệm khi được giao việc. Hãy tin tưởng vào khả năng của trẻ và khuyến khích trẻ tự tin vào bản thân.

** Đối với phụ huynh:*

Đã có sự quan tâm và phối hợp tốt với giáo viên trong việc rèn kỹ năng tự phục vụ trong mọi hoạt động.

* Đối với nhà trường:

Nhà trường đã đầu tư nhiều đồ dùng trang thiết bị phục vụ cho việc rèn kĩ năng tự phục vụ cho bản thân của trẻ.

Bảng so sánh kết quả trên trẻ sau khi thực hiện biện pháp.

STT	Nội dung khảo sát	Đầu năm		Cuối năm	
		Số trẻ	Tỷ lệ %	Số trẻ	Tỷ lệ %
1	Trẻ hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ.	10/30	33,3%	27/30	90%
2	Trẻ không hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ.	20/30	66,6%	3/30	10%
3	Trẻ mạnh dạn tự tin hơn .	9/30	30%	28/30	93,3%
4	Trẻ còn rụt rè, nhút nhát .	21/30	70%	2/30	6,7%
5	Trẻ có ý thức trong mọi công việc.	16/30	53,3%	27/30	90%
6	Trẻ có tính tự lập cao.	13/30	43,3%	29/30	96,6%

Theo bảng so sánh kết quả khảo sát từ trước và sau khi thực hiện đề tài có thể thấy rõ tỷ lệ trẻ hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ đã tăng lên rõ rệt. Tỷ lệ trẻ mạnh dạn tự tin cũng đã được tăng lên rõ rệt. Đặc biệt là trẻ có ý

thức, tính tự lập. Điều này chứng tỏ các biện pháp rèn kỹ năng tự phục vụ đã đem lại hiệu quả cao.

Sau khi thực hiện đề tài, so sánh kết quả khảo sát trước và sau, chúng ta thấy một số thay đổi đáng chú ý.

V. Khả năng ứng dụng và triển khai sáng kiến

Sáng kiến có thể được triển khai rộng rãi ở các trường mầm non khác, không chỉ ở lứa tuổi 3-4 tuổi tuổi mà còn có thể áp dụng cho các độ tuổi lớn hơn như 3-4 tuổi. Đồng thời, có thể tích hợp vào chương trình giáo dục hằng ngày để trẻ được thực hành liên tục.

C. Phần kết luận

I. Những bài học kinh nghiệm Việc rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ cần bắt đầu từ những việc nhỏ, cụ thể và tăng dần độ khó. Sự phối hợp giữa giáo viên và phụ huynh đóng vai trò quan trọng trong việc khuyến khích trẻ thực hành các kỹ năng này. Giáo viên cần kiên nhẫn, đồng hành cùng trẻ trong suốt quá trình rèn luyện. Hãy viết giúp tôi chi tiết cụ thể hơn

. Những kiến nghị, đề xuất

- Đề xuất tăng cường các buổi tập huấn, chia sẻ kinh nghiệm về rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho giáo viên.
- Đề nghị nhà trường tạo thêm không gian, trang thiết bị phù hợp để trẻ có thể thực hành tự phục vụ một cách thường xuyên.
- Đề xuất phụ huynh giảm bớt sự bao bọc, khuyến khích con tự lập trong các hoạt động cá nhân tại nhà.

Sáng kiến này hy vọng sẽ giúp trẻ 3-4 tuổi tuổi phát triển kỹ năng tự lập, góp phần vào việc hình thành những thói quen tốt cho tương lai.